

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 13.

V Ljubljani, dne 4. julija 1901.

Leto XIV.

Nastavljena past.

Liberalna stranka na Slovenskem trpi na isti bolezn, kakor liberalne stranke pri drugih narodih. Njen program je pravzaprav le nekaj splošnih fraz o svobodi, katero pa poznajo liberalci le zase in za nikogar drugega.

A ravno ta splošnost jim je prav, ker lahko vse obljubujejo, a ničesar ne izpolnijo. Meščanom se je liberalizem lagal, da bo povzdignil mesta in da bo v mesta napeljal dohodke iz cele dežele, kmetom se pa sedaj laže, da se bo potegoval za njih gospodarske koristi. Bil je pač obema enako — odkritosrčen. Liberalci so morali povsod večkrat prenavljati svoje ime in svoj program.

Tako se prelevljajo tudi naši liberalci. Da bi na Dolenjskem preslepili kmete, izigrati se hočejo pri prihodnjih deželnozbornskih volitvah kot kmečka stranka. Že pri zadnjih volitvah so hoteli kmete s tem preslepiti. Spretno so nastávilí past, v katero naj bi se kmetje vjeli. Zadnji trenutek je začel dr. Tavčar svojo stranko po dolenjskih oštarijah hvaliti, kmetom je razkrival dotlej neznane liberalne zasluge za kmečki stan in — to je bilo glavno — zabavljaj je dez škofo in duhovne. Sedaj pred deželnozbornskimi volitvami pa hočejo znova uprizoriti to hinavščino.

Predrznó je res, da se upajo možje, ki so sramotili javno kmečke zastopnike, ki so še celo v deželnem zboru besedo »kmet« imeli za psovko, da se upajo ti možje sedaj nastopati kot kmečki prijatelji. Neobhodno potrebno je torej, da naši so-

mišljenki po shodih in v društvih poučujejo ljudstvo kaj jim je dala liberalna stranka.

Liberalizem je zakrivil, da so se sklenili k metom škodljivi zakoni, ki so kmečki stan razkosali in razdrobili in pahnili ljudstvo v nesrečo. Liberalizem je vpeljal v knjžene dolgove in prisilne dražbe, liberalizem je pomnožil davke. Liberalizem je v gospodarskem pogledu kapitalizem in je z ljudskim denarjem napolnil žepe milijonarjem. Dr. Tavčar sanja sedaj o veliki slovanski stranki v državnem zboru, ki bi zabranila, da ne pridejo na površje krščanski možje, ki bi naredili konec temu izkoriščanju.

Kranjski liberalci so v zvezi z nemškimi grajščaki v deželnem zboru in vsakokrat glasujejo združeno proti kmečkim koristim.

Kranjski liberalci hočejo uničiti kmečko organizacijo. Zmagati hočejo v dež. zboru zato, da bi oškodovali kmečke posojilnice in razbili gospodarske zadruge. Liberalci so krivi, da c. kr. kmetijska družba ni storila več za kmeta, kakor bi bila lahko storila, ker je imela vladno pomoč.

Kranjski liberalci hočejo, da bi še nadalje kmet drago plačeval bankam zavarovalnico in malo dobil, kadar pogori. Zato so prepredili ustanovitev deželne zavarovalnice, ki bi bila kmetom pomagala, in zato hočejo z lažmi in obrekovanjem, podkupljeni od židovskih bank, uničiti »Vzajemno zavarovalnico«.

Kranjski liberalci kakor stekli psi napadajo vsakega poštenega moža, ki hoče ljudstvu koristno delati, ter mu v liberalnem »Narodu«

trgajo čast. Vsa koristna ljudska društva so že umazali s svojim obrekovanjem.

Liberalizem je pri nas gojil oderuštvo, liberalizem je kriv, da je na tisoče kmečkih posestev prišlo na boben. In sedaj, ko bide liberalizem odločilni boj proti kmečkemu stanu — sedaj naj bi kmetje volili zastopnike te za poljedelstvo pogubne stranke?!

Ne in stokrat ne! Ljudstvu je treba oči odpreti, da ne pojde v to nastavljeno past. V to so poklicani možje, ki so že izkušeni v gospodarski organizaciji in katerim je blagor ljudstva v resnici pri srcu. Taki možje med ljudstvo! Na shodih in ob drugih primernih prilikah povejte ljudstvu resnico in razkrinkajte hinavske liberalce. Ako obvarujete naše kmete pred liberalnimi dobrotami, obvarujete jih pred veliko nesrečo!

Kranjski deželni zbor.

Kakor smo zadnjič poročali, se je kranjski deželni zbor dne 17. t. m. zopet sešel in nadaljeval zborovanje, ki je bilo dec. l. l. preloženo. Imenovanega dne so se v III. seji razna poročila in prčanje izročile dotičnim odsekom, poslanec Ažman pa je stavil nujni predlog, naj deželni odbor za pogorelce v Kropi dovoli primerno podporo. Dne 21. junija pa je deželni zbor imel:

IV. seja.

V tej seji se je za pogorelce v Kropi dovolila podpora 4000 kron. Po odobrenih poročilih o raznih zakladih se je deželnemu odboru dovolil za dobo petih let kredit po 600 kron, s katerim se imajo na deželni kmetijski šoli na Grmu prireditičasni poučni tečaji za odrasle vinogradarje.

Pokazalo se je namreč, da se s potovalnim produktom, s spisi, z oddajanjem cepljenih trt sicer stori mnogo koristnega, vendar manjka u zornih vinogradnikov, po katerih naj bi se posebno manj izobraženi del vinogradnikov ravnal tedaj, ko so nasadi že zgotovljeni in zahtevajo pravilno obdelovanje.

Temu nedostatku naj bi odpomogel predlagani vinorejski tečaj.

Nato se dovoli za šolske zradbe 12.000 kron podpore. Rešijo se prošnje glede okrajnih cest, občinskih zadev, dobave vode in raznih osebnih podpor.

Dne 25. junija vršila se je

V. seja.

Po odobrenih poročilih o učiteljskem pokojninskem, muzejskem in ustanovnih zakladih sledi poročilo o vinarstvu na Kranjskem l. 1900. Leta 1900 se je trtna uš zasledila v 9 občinah. Sedaj je okuženih ali sumljivih 10685 29 ha, in sicer v krškem okraju 4520, v novomeškem 2972, v črnomaljskem 2189, v kočevskem 36, v pestojnskem 966. Vseh vinogradov je na Kranjskem 11631 ha, je torej okuženih 92%.

Iz deželnega matičnjaka se je oddalo 75760 ključev.

Pet deželnih trtnic je nacepilo 230032 cepljenk in vložilo 380750 podlag. Državnih nasadov je šest, v katerih se je pridelalo 576.800 ključev in 165.000 korenjakov. Poljedelsko ministerstvo pa je še posebej poslalo 592.600 ključev in 403.100 korenjakov. Brezplačno se je razdelilo 170.700 ključev in 320.350 korenjakov. L. 1900 se je na Kranjskem sploh pridelalo 1.740.560 ključev in 228.366 cepljenk. Vsi nasadi obsegajo do 40 ha. Obnovljenih vinogradov je 3100 ha.

Za streljanje proti toči se je 36 občinam razdelilo 4090 K. Sedaj je na Kranjskem 230 strelišč, na katerih se je lani porabilo 7300 kg. smodnika in oddalo 78700 strelav.

L. 1900 se je na Kranjskem pridelalo 175.209 hl. vina. Potovalni učitelj Fr. Gombač je imel 40 teoretičnih in praktičnih tečajev. Za l. 1901 se je iz deželnega zaklada za vinarstvo dovolilo 73033 K, 40 h. Imovina tega zaklada je leta 1899 znašala 93028 glđ. 34 kr.

Sledi poročilo o gluho nemnici. Sedaj je v zavodu 25 gojencev, izmed katerih sta dva plačujoča, eden pa stanuje zunaj zavoda. Želeti pa je, da bi se vsled nujnih prošenj starišev začetkom prihodnjega šolskega leta sprejelo na novo še kakih 10—12 gojencev. Zato najbi deželni zastop za siromašne gluhone otroke ustanovil nekaj ustanovnih mest po 300 kron. Deželni zbor sklene, naj se ustanovi troje takih mest, potem pa še dvoje za dobo osem let.

Po odobrenih poročilih o dobrodelnih zavodih in rešenih nekaterih drugih prošnjah se seja zaključila.

Dne 27. junija se je vršila

VI. seja.

Z veseljem se vzame na znanje poročilo o dolenskih železnicah. Dozdaj je bila pri teh železnicah, za katere je kranjska dežela prevzela poročstvo, vsako leto velika izguba; vsa skupaj je dežela doplačala že 187.290 glđ. Minolo leto se je pa vendar promet v toliko pomnožil, da dežela

utegne dobiti nekoliko povračila in je tudi v prihodnje upati, da dežela dobi povrnjene svoje prispevke in da ji ne bo treba več doplačevati. Sklene se na predlog finančnega odseka:

1.) V Žlebiču naj se napravi postaja (priporoča zlasti poslanec Pakiž); 2.) za Ljubljano naj se napravi živinsko prekladišče; 3.) tarife za prevoz premoga in opeke naj se vravnajo; 4.) uvažuje naj se, ali bi ne kazalo pri zamenjavi pragov uporabljati impregniranih pragov iz bukovega lesa. Poslanec Pfeifer priporoča, naj deželni odbor dela na to, da se ces. kr. vlada začne resno pečati z zgradbo mostu čez Savo med Čatežem in Brežicami. — Poslanec Božič predlaga, naj se naprosi vlada, da podržavi deželno cesto od Kalcev do Idrije. Poslanec Schweiger predlaga, naj deželni odbor še letos potrebno ukrene glede preložitve klanca pod Oskuršem na okrajni cesti iz Metlike na Drašiče. — Poslanec Žitnik predlaga, naj deželni odbor glede zgradbe okrajne ceste do Hinj in dalje do Zvirč ali Ambrusa dožene obravnave z udeleženci in izdela potrebni načrt; dalje opozarja na potrebo mostu čez Krko pri Dobravi. — Poslanec Ažman v daljšem govoru utemeljuje naslednje resolucije:

Deželni zbor skleni: Deželnemu odboru se naroča, da primernim potom prijavi visokemu železniškemu ministerstvu sledeče želje oziroma prošnje:

1. Na progi tako imenovane bohinjske železnice, kolikor ta zadeva deželo Kranjsko, naj se napravijo razun končnih postaj na Jesenicah in na Boh. Bistrici še vmesne postaje:

- a) na Blejski Dobravi (vsaj postajica);
- b) v Spodnjih Gorjah, oziroma na Rečici ali za Grimšicami.
- c) na zahodni obali Blejskega jezera postajica za po leti;
- d) na Bohinjski Beli;
- e) v Štengah za skladišče lesa;
- f) na Nomeni.

2. Pri grajenju te železnice naj imajo prednost pri enakih sposobnostih domačini.

3. Za dobavo potrebščin iz železa naj se ozira v prvi vrsti na Kropo in ostale gorenjske žeblijske kraje.

4. Naj se na progi brez posebne potrebe ne ukazuje delati tudi ob nedeljah in praznikih.

5. Naj so na tej železnici napisi in razglasi v prvi vrsti slovenski in potem še le nemški in naj se nastavljajo le uradniki in uslužbenci, ki so popolnoma zmožni slovenščine.

Posl. baron Sahwegel je obširno odgovarjal glede postaj, posl. Grasselli pa je po-

bijal prvo resolucijo glede postaj. Za prvo resolucijo so glasovali samo katoliško-narodni poslanci in je ostala v manjšini, istotako četrta, ker je s katoliško-narodnimi poslanci glasovalo le par liberalcev, drugi so se zanašali na zakon. Ostale tri resolucije so bile sprejete.

Preiskava.

Jakec je bil sinek bogatega kmeta in na to je bil kaj ponosen. Nekega dne ga je doletela v šoli zaušnica; zavoljo tega pritulil domu; očeta pa popade silna jeza. „Kaj?“ je kričal, „učitelj se predrzne mojega otroka pretepati? Čutil bo! Tožim ga! Jakec, precej greva k županu.“

Kmalu sta bila pri njem. Ta pa je dobro Jakca poznal in natanko vedel, da bi bilo škoda vsakega mahljeja, ki bi mimo priletel; resnobno nagubi čelo, ter si da natanko razložiti vso zadevo. Potem pa pravi: „Se ve, treba je to stvar natanko preiskati. Stopi le sem, moj sinek! „Kaj ne, da te je učitelj prav hudo udaril?“ in pri tem pogladi Jakca po licu: „Tako-le?“

„Oj ne, veliko huje me je udaril“, pravi Jakec.

„Potem pač tako-le hudo?“ ter klofutne Jakeca, da je moral čutiti in res Jakec si podrgne lice.

„Oj še hujše!“

„Potem pa gotovo tako-le hudo?“ ter mu tako priloži, da je Jakec kar v kot odletel.

„Oj ne! gospod župan, tako hudo vender-le ne“, zatuli Jakec.

Dobro toraj, pravi župan ter sede k mizi. Pripravi si tintnik, papir in pero.

„Dejstvo čina, pravi župan, je torej določeno. Dobro! Sedaj vama napišem; potem gresta k okrajnemu zdravniku in ta bo na dalje preiskaval. Potem pojdeteta k deželnemu svetniku, ki bo nadalje preiskaval. In ako on spozna, da je učitelj Jakcu, vašemu sinku, res storil krivico, mu bo kaznen odmerjena.“

„Gospod župan! boječe vpraša Jakec, ali vsi tako preiskujejo, kakor vi?“

„I kaj pa da, ljubi moj sinek, prav tako kakor jaz.“

„Oče, pravi Jakec, ter ga potegne za rokav, grem pa jutri raje v šolo!“

Jakec je postal vsled tiste preiskave, najpazljivejši, najboljši učenec.

• Listek. •

Dajte pravico Modrinovemu Nandetui!

(Lovro.)

(Konec.)

Ker vidim, da ne dobim pravice, grem tožit. Pa sodnik tožbe še sprejeti ni hotel. To je tisti adjunkt Grbec, ki ga vsak lahko z denarjem dobi za se. Rekel je: kako se bo oglje izpremenilo v denar. Hotel seveda zaradi tega ni, ker je bil podkupljen. Grem k okrajnemu sodniku; ta prisili adjunkta, da me mora »gorvzeti«.

Tožni dan sem prišel po naključju nekaj minut prepozno, pa je sodnik vpil nad menoj, da sem »kontumaciran«. Potem sem mu pa jaz take povedal, da se me še danes boji. Vse je poslušalo, ko sem govoril. Vrata so bila odprta po vseh sobah; samo notarjeva pisarna je bila nekaj časa zaprta, pozneje so pa še tam trije gospodje gledali vun. Pravil sem take sodniku Grbcu, da bi ga bili drugi gospodje, če bi bili pametni, takoj spodili.

Po vseh vaseh: po Leševju, Smrečju, Kopskih in povsod — tako sem dejal — otroci vptjejo za menoj: »Ne boš nič naredil, Nande, so že nesli sodnikovi gospé v kuhinjo jajca, piščeta, kure, maslo in druge take stvari.« Vem, da je vse podkupljeno, toda pravica mora zmagati. Jaz moram dobiti nazaj, kar ste mi ukradli. Če ste pravico zakopali v peklo, mora vun priti. Če s cesarsko pravico ne zmagam, bom pa z božjo. Tako sem jim povedal.

Velik »špot« in sramota je bila zanj, pa si ni upal reči, da me bo zaprl. Pa če bi bil to naredil, bi bil jaz zahteval, da bi bile priče morale priseči. Prosil me je Grbec, naj se poravnamo, naj jim odustim.

Zmagal sem vse, sodnika, priče in vse druge; vse sem zmagal z božjo pomočjo. Še ne vedo, kaj je pod mojim klobukom, če je prav star in ves zmečkan.

Nazadnje si sodnik ni vedel drugače pomagati, me je pa spoznal za norca, zato da bi mi nihče ničesar ne verjel. »Jaz ne morem več videti tega norca«, je dejal, »spravite mi ga izpred oči.«

Bogatine, ki imajo moj denar, zdaj pa zdaj ozmerjam. Tatje, jim pravim, nazaj mi dajte, kar ste mi ukradli. Pa bi me radi tožili zaradi razžaljenja časti, pa jih Grbec neče poslušati, ker se mene boji,

da bi mu jih zopet preveč ne povedal. Saj ga poznam, kakšen je; kolikrat slišim tožbe od ljudi, ki so jezni, ker vidijo, da jih na celem goljufa.

Ker sem izprevidel, da sicer ne pridem do svoje pravice, in ker sem imel tolikokrat priliko videti, kako še vrhutega slabo obračajo moj denar, sem nazadnje lansko jesen dal tožbo na deželno sodišče v Ljubljano.

Pa kaj, ko revež nikjer ne dobi pravice! Tožbo so mi »rekurirali«, ker so bili občinski možje tudi vsi podkupljeni, da so zoper mene govorili. Pa jim bom že enkrat eno zagodel, da bodo trije najboljši takoj odieteli. Posebno zato jih bom lahko ugnal, ker dobro vem zanje, da v cesarskih rečeh krivično ravnaajo.

In ni dosti tem mojim nasprotnikom, da mi ne dajo nazaj, kar so mi vzeli, hočejo me vrhutega še končati; kar po vsej sili me hočejo spraviti s sveta. Seveda bojé se me, zato pa nimajo miru, dokler sem živ. Pa se me res boje; zato vse ljudi podpihujejo zoper mene, plačujejo jim; prosijo jih, naj me odstranijo. Zmeraj sprašujejo, kje sem, potem pa vedno pošiljajo lumpe za menoj, ki naj bi me ubili ali zaklali. Še cerkovnik, tisti Boštjan, je tak, da jim daje žeblje s pokopališča, da bi me s tistimi »začarali«. Pa ne bo nič, jih bom nazadnje le jaz zmagal. Da le enkrat vso stvar pripravim v Ljubljano. Doli imajo Boga in sveče, da prisegajo pri njih. Tam bode drugače.

Začarali bi me pa res radi kar na vsak način.

Tisti, ki sem pravil o njem, da me je tako hnavsko spravil iz hiše, da so mi drugi medtem lahko ukradli, tisti je nalašč dobil od nekoč čarovnika in mu dajal tri dni jesti, pa še kako dobro. Potem ga je peljal še k našemu gospodu; med potjo zagleda mene in zavpije škodoželjno nad menoj: »Nande, zdajle te pa bomo!«

Ni dolgo, kar me je šel Škarjevec iz turna kropit. Škarjevec je bil nekdan naš jerob, mi je naredil že takrat neizrečeno škode. Potem on hodi zmeraj k župniku mene tožit in lagat se o meni. Drugi ga vedno ščujejo in mu zato dajó potem za pijačo.

Škarjevec me je že tudi pri rajnkem župniku očrnil, da so mi potem odbili tisto ženitev, da bi se jaz prav b gato —

»Čaki, čaki; boš tisto potem povedal. Kako je bilo, ko te je šel Škarjevec iz turna kropit?«

»Torej ta je šel v turn in me dol kropil. Pa so mi dobri ljudje brž povedali: Nande — so dejali — zdajle te Škarjevec s turna kropi. Jaz pogledam in ga res vidim, kako maha s tisto bunko, ki se rabi v cerkvi, proti meni. Hitro vržem na bližnjo jablan

neko cunjo, pa je priletel dol in obvisel čez trebuh na vejah — ha, ha.«

Nande se smeja nekam zvito. Videlo se mu je, da neče vsega povedati.

„Meni se zdi — pravim jaz — da znaš ti marsikaj narediti. Kako je bilo pa tisto, ko si, kakor sem slišal, obesil hlače na drevo in jih otepaval, pa je bolelo tvojega sovražnika? Kako pa narediš to? In to sem tudi slišal, da si nedavno nastavil v gmajni vragu pečenega petelina. Čemu bi pa temu rad postregel s slastnim kosilcem?“

»Kdo je to pravil? Kaj je to res? Ha, ha.«

»Ti nočeš vsega povedati. No pa vsaj to še povej, kar si že prej omenil. Kaj je bilo s tisto ženitvijo in kaj so imeli rajnki gospod župnik zraven?“

„Jaz bi se bil prav bogato oženil. Nevesta, ki je bila kuharica pri nekem gospodu in je precej dobila po njih, je imela štiri tisoč gotovega denarja, štirideset vedrov istrijskega vina — takega, kakoršnega sedaj tule vozijo, pa še boljši je bil — sem ga pil takrat, ko sem se šel ženit; razentega je bilo še dve sto mernikov žita, veliko pohištva, sploh nad pet tisoč goldinarjev vse vrednosti. Prišla je župnika prašat za svet.

Tem sem se bil ravno nekaj zameril.

Na našem posestvu so bile večne maše. Tistega leta je hudo toča pobila, da sem imel štiri sto goldinarjev škode in dve leti nisem mogel plačati. Pri gosposki so mi res pustili na »fronké« nekaj dol, pa kaj bo tisto. No in župnik so me tožili za tri leta. »Ali boš plačal?« me vpraša sodnik. Bom za dve leti deset goldinarjev, odgovorim; več pa drugače ne, če prisežejo. Tako je tožba iztekla. Župnik so bili pa nekoliko hudi na me zaradi tega. Pa še Škarjavec me je zmeraj črnil pri njih.

Nevesta torej pride k župniku in jih praša, če vzame Modrinovega Nandeta.

»Vzemi ga le, samo denarja mu nikar ne daj v roko. Ti se rajše ne moži, ki imaš dosti denarja, boš tako lahko bolje živela.«

Pa je rekla: »Imam več denarja, kot Nande dolga; bova lahko živela. In obljubil mi je, da bo kupčeval z vinom.«

Nato so ji župnik odgovorili: »Za kupčijo pa Nande tako ni za nič; pri vsakem konju izgubi.«

To jo je ustrašilo. Videl sem, da je žalostna, da ne bo nič. Pa nisem vedel leto in dan, kdo je to naredil. Enkrat grem na božjo pot Matere Božje. Pa me dobi tam tisti Kratnar in me praša, če sem se že oženil. Potem mi pové, kako je bilo pri župniku. On je namreč žensko k njim pripeljal in je zraven stal, ko sta govorila.

V jezi pišem gospodu župniku pismo: »Če ne povrnete, kar ste mi naredili škode, ne bote hodili

po nebeškem kraljestvu.« Pismo zapečatim s svojim krstnim patronom.

Kmalu potem pa opazim, da gospod pridejo ob nedeljah pred altar; eden ministrantov nosi pred njimi kanto vode, drugi pa omelo — takrat še niso imeli takih bunk, kakršne imajo sedaj — pa začno kropiti po cerkvi; najbolj se pa obračajo proti kotu, kjer sedim jaz. Ker se to večkrat ponovi, se mi začne čudno zdeti. Zato poprašam v mestu učenega moža, kaj bi to pomenilo.

»Vaš župnik — tako mi je povedal mož — imajo človeka v fari, katerega bi ga radi spravili pod zemljo.«

Jaz sem takoj vedel, da sem to jaz. Prosim torej moža še za svet, kaj mi je storiti.

»Prodaj, kar imaš, in pojdi po svetu; če ne storiš tega, boš danes leto v grobu.«

Prišedši domov brez obotavljanja pustim posestvo svoji sestri, potem pa grem po svetu. Nazaj me ni bilo več let. Prehobil sem Koroško, Štajersko, Hrovaško in Mažarsko, pa še koliko drugih krajev.

Ko enkrat zopet pridem v domače kraje, zvem, da so župnik umrli in dejali za me precej denarja v »poziten kaso«. Pa kaj, ko jih ne morem dobiti vun! Brž so moji nasprotniki šli in podkupili vse, da bi jaz ne dobil denarja v roke. Bojé se, da bi jaz potem gnal svojo prejšno stvar naprej.

Pa je res to. Kakor hitro dobim v roke kakšen denar, grem takoj naprej v Ljubljano; stvar mora priti pred deželno sodišče. In kadar dobim svoje nazaj, bom nekaj seveda imel sam, drugo bom pa dal revežem, za verne duše in v čast božjo; tako tudi svetujejo tiste bukve, ki so za kopanje zakladov. — Pa vam bi tudi rad nekaj dal, ako mi pomagate, da jih zmagam; čeprav deset tisočakov.«

»Kaj misliš, Nande, zakaj sem te jaz tako verno poslušal?«

„Nemara bote dali v novine ali pa bote pokazali sedanjemu gospodu župniku. Saj zanje tako ne vem, kaj mislijo. Najbrže drže z onimi.«

»Imaš čisto prav, če misliš, da bom dal v novine. Dal bom pa zato, da bodo ljudje te bogataše, ki se s tujim denarjem bahajo okoli, spoznali kakšni poštenjaki so. Mogoče, da se potem vendarle nazadnje sami omečé ter ti dajo nazaj, kar ti po vsej pravici gre.

Povedal bom takoj v začetku, kaj želiš ti imeti od njih. Zato bom na vrh zapisal: »Dajte pravico Modrinovemu Nandetu!«

O družinskem življenju Kitajcev.

(Govoril v izobraževalnem društvu „Reunion“ na Dunaju kitajski misijonar P. Moelster.)

Kitajske šege in navade so popolnoma drugačne kot evropske; v mnogo slučajih so čisto nasprotno. Tako n. pr. na Kitajskem ne nosi mož hlač, ampak žena, to se pravi, mož nosi široko, nabrano, do peta segajoče oblačilo; in ne žena, ampak mož se postavlja z lepo kito vrhu glave, dočim ima žena seveda tudi dolge lase, a jih ne spleta, temveč kar razpuščene zvije v vozel. Potem pri Kitajskih žalna barva ni „črna“ ampak ravno nasprotna, „bela“

Stanovališča rekdokaj prenarejajo, ondi je dokaj hiš, ki so stare po tri do štiri tisoč let. Kakor pri šegah in navadah v družinskem življenju in drugje, se Kitajec tudi glede svojih hiš hudo drži starega, zato malo zida ali prenareja. Skoraj okrog vsake hiše je zid. Kitajec je namreč zelo nezaupljiv in lakav, nihče naj ne ve, kaj se godi v njegovi družini.

Oglejmo si takšno hišo: skozi majhna vrata pridemo v notranje prostore. Prva soba je „sprejemnica“. Kitajec hoče namreč najprej vedeti, kdo ga obišče. Ob takih prilikah praša obiskovalca za različne naslove in bivališča. Navada je na Kitajskem, da vsakdo o sebi govori zelo ponižno, da sebe kolikor mogoče v nič deva, druge pa poveljuje, zlasti tistega, kogar obišče — to se pravi, da ga nagovarja z vsemi lepimi naslovi, ki so sploh mogoči. Če gospodar praša: »Kako vam je ime?« odgovori obiskovalec: »Jaz sem brez imena.« Če praša: »Odkod ste?« bi mu n. pr. odgovorili: »Iz neznatne deželice Avstrije.« Na vprašanje: »Kje imate svojo palačo?« bi rekli: »Sedaj v mračnih ulicah na Dunaju.« Še celo misijonarje prašajo, po koliko imajo žen. Seveda ti odgovarjajo: »Nobene«. Kitajec se čudi zavoljo tega, ne praša še enkrat, verjame pa tudi ne.

Ko Kitajec izve, kdo ga obišče, povabi prišleca v notranje prostore. Prvi prostor poleg sprejemnice je „kuhinja“, kajti glavna stvar pri Kitajcih je jed in pijača. Kadar se dva srečata, se ne pozdravita »Dobro jutro« ali »dober dan«, kakor pri nas, ampak se prašata: »Ali si že jedel?« — »Sem že.« Ali: »Si li sit, ali si se najedel dosita?« — »Sem se.« Tako vprašani odgovori tudi takrat, kadar je še lačen. Stopimo v kuhinjo. Kakšna je? V enem kotu je vzdan kotel z loncem za juho. Tu si Kitajec pripravlja svoje jedi. V ta kotel se dene nekakšno sito iz bambusovoga trsta; na tega pokladajo nesoljeno testo za kruh. Kruha, kakor ga pečemo pri nas, se tam ne dobi, razun po primorskih mestih. Kruh se peče le v paru. Juha začne vreti, par se dviga kvišku, in ob enem se kruh takorekoč praži. Seveda ostane mehok, in človek mora biti lačen, da ga já. Če hoče Kitajec skuhati več jedi, dene še

nekaj sit v kotel. Na ta način se kuha na slehernem situ z enim in istim parom posebna jed, tako da leže jedi v kotlu ena nad drugo. Pritem Kitajec dosti prihrani.

V drugem kotu kuhinje je „ognjišče za meso“. Lahko ga smatramo za izvor našega štedilnika, samo, da je iz gline — o ceni ne govorim — vedno umazan in sajast, kajti ne snažijo ga nikoli. Mi Evropejci si mislimo kuharja belega in čednega; Kitajec ima o tem popolnoma napačne nazore. Kakšen je tak kitajski kuhar? Mislite si dimnikarja; razen tega je še namazan z raznovrstnim oljem, mažo in maščobo. Tak je kitajski kuhar. Jedi meša s svojo leseno kuhlalnico, če te nima, pa kar z roko. Na mizo nosi sam; takrat je napravljen podobno našim natakarjem.

Iz kuhinje gremo v stanico. To je velik, četverooglat prostor; o tlaku iz opeke, kamna ali o podnicah, kakor tudi o stropu ni duha ne sluha. Kitajci pač nimajo gozdov, zato tudi lesa ni; gorovje je večinoma golo. Les kupujejo na vago, zato je precej drag. Hiša brez stropa je tudi brez oken; namesto teh so vdelana v steno lesena omrežja, brez stekla. Imajo sicer nekaj tovaren za steklo, toda steklenih plošč, torej šip za okna, Kitajci še ne morejo izdelovati. Namesto teh prilepijo po zimi na imenovane odprtine papir, poleti pa ostanejo kar tako. Dostikrat je 10 do 12° R mraza, pa nimajo nobenih peči. Postelj se tudi ne dobi toliko kakor pri nas; izjema je pri bogataših, ki imajo takozvane postelje z nebom. Postelje so prizidane navpično na steno nalik štedilnikom; vanje devljejo rogoznice ali slamnice. Imajo tudi to prednost, da se lahko kuri pod njimi. Podnevi jih žene rabijo za šivalne mize.

Pojdimo v drug prostor; ondi najdemo več mrtvaških trug. Kaj pomeni to? Mrtvaške truge so na Kitajskem znamenje družinskega bogastva, mrtvaške truge so Kitajcu zakladnica. Ondi imajo navado, da ob večjih slovesnostih darujejo eden drugemu mrtvaške krste, kadar se hočejo posebno počastiti ali — razveseliti. Te krste spravljajo v posebno sobo ali pa v sprejemnico, da jih obiskovalci lahko vidijo. Ko je ondotni škof slavil petindvajsetletnico svojega mašništva, so mu kitajski kristjani poklonili darilo ter mu poslali bogato okrašeno — krsto.

Sedaj pridemo v hišno kapelico. Notri vidimo različne podobe iz istotako različne tvarine; to so maliki, ki večidel sede, ter imajo nenaraven izraz in po več dvanajstin rok, nog itd. V to kapelico hodi Kitajec, kadar ga tare kakšna skrb, ali ima kaj drugega na srcu, če si n. pr. želi moških potomcev, lepega vremena ali kaj podobnega. Če prosi za lepo vreme, in se to res naredi, potem je malik „priden“, če se pa noče narediti, postavi dotičnega malika, ki

se mu je priporočil, na dež ali v kako postransko sobo. Kadar moli za dež, in malik ne izpolni njegove prošnje, tedaj ga Kitajac nese na žgoče solnce. Če vse vkup nič ne pomaga, ga s sekuro zdrchi in razseka, saj si lako potem kupi drugega. V tej hišni kapelici hranijo tudi tablice svojih prednikov. Po mislih stanovnikov, »nebeškega kraljestva« ima človek trojno dušo ali bolje rečeno, tri duše. Prva gre po smrti na popotovanje, druga straži pri truplu, tretja pa ostane pri svoji tablici. Večinoma je to skrinjica, ki je zapisano na njej: »Tukaj počiva umrli N. N.«

(Konec sledi.)

Političen razgled.

Cesarjeva beseda o nasprotnikih katoliške cerkve je neprijetno zadela tisto zavrženo vrsto ljudi pri nas in drugod, ki izkuša na vsak način izpodkopati med ljudstvom katoliško vero. O grdem protikatoliškem boju, ki divja sedanji čas po celi Avstriji, je rekel vladar: »To je grozno, kako se sovraži katoliška cerkev, a treba se je boriti.« — Predsedniku katoli. delavskega društva v Gmündu je dejal: »Imenujete se katoliško društvo; to mi je dokaz, da ste tudi patrijotički.« In ko se je mudil pretekli dne na Češkem, izročil je praškemu kardinalu Skrtenskemu dragocen zlat križec z verižico; rekel mu je te-le besede: »Koristi katoliške cerkve bodo našle v meni vedno toplega pospeševalca.« — Ali bodo naši libkralci planili tudi po cesarju, ker se kaže katoličana?

Deželni sbori zborujejo sedaj po vseh avstrijskih kronovinah! Slovenski štajerski poslanci se ne udeležujejo sej deželnega zbora, ker noče vlada ustreči niti najnujnejšim potrebam Štajerskih Slovencev. Znamenit je predlog, katerega je stavil deželni odbor štajerski, namreč o preosnovi volivnega reda. Doslej je štajerskih poslancev 63, po novem načrtu bi jih bilo deset več; in sicer bi dobila mesta dva poslancev več; stalen poslanski sedež bi imel vsakokratni rektor graških visokih šol; sedem poslancev bi pa dobila nova volivna skupina. Dobil bi volivno pravico vsak delavec, ki je stalno v kakem kraju od 1. januarja tistega leta, ko se voli, in pa vsak drug davkoplačevalec, ki plačuje manj, kot osem kron davka, kateri torej doslej še ni imel volivne pravice. Število kmetijskih poslancev bi se ne zvišalo. Ta voliven načrt bode krivičen zlasti štajerskim Slovincem; nekaj poslancev bodo v tej skupini pograbili gotovo socijalni demokratje. Sicer pa še ni gotovo, če bode tak načrt potrjen. — Isti štajerski deželni zbor se je sešel 20. junija v Kopru na veliko jezo Italijanov; ti možje bi najraje videli, da bi v Preču še nadalje poulična lahonska druhal napadala slovanske poslance. K prvi seji so prišli vsi Lahi, Slovenci in Hrvati; a takoj spočetka seje so izjavili laški poslanci, da se v Kopru ne bodo udeleževali deželnega zbora, potem so pa hrupno odšli. Ker je bila seja nesklepčna, je bilo zborovanja konec. Slovenski in hrv. poslanci so izročili spomenico, v kateri zahtevajo postavnih pravic za svoj

narod v Istri. — Po drugih deželnih zborih delajo mirno vsakoletne račune.

Poslanec Berks je izstopil iz »Slovanskega središča«. Naši poslanci so namreč sklenili v klubu, da bodo glasovali proti takomenovani »kvoti«, ki določa plačevanje skupnih stroškov avstrijske in ogrske polovice, in ki je na veliko škodo avstrijskim davkoplačevalcem. Poslanec Berks je pa naznanil v seji, kjer so se razni načelniki o tem vprašanju posvetovali, da bodo poslanci iz »Slovanskega središča« za dosedanjo kvoto. Zavoljo tega postopanja ga klub ni več izvolil v odsek, ki se peča s to kvoto, in poslanec Berks je izstopil iz kluba.

Nova trozveza. Mnogi pravi Avstrijci se trudijo, da bi omajali in razrušili dosedanjo zvezo Avstrije z Nemčijo in Italijo; približati pa hočejo Avstrijo Rusiji in Francoski. To bi bilo za razvoj naše Avstrije velikanskega pomena. Od Italije in Nemčije ima naša država samo škodo; od Nemčije ji celo preti nevarnost za njen obstoj. In vendar se avstrijski državniki s tako ljubeznijo prijemljejo laško-nemške zveze. Bivši avstrijski ministerski tajnik Rimler je izdal v Parizu knjigo, v kateri zagovarja potrebo rusko francosko-avstrijsko-ogrsko zveze. Na Ogrskem širi to misel poslanec Ugron, na Češkem pa stari Rieger.

Krščanski socijalci dunajski so napovedali v bodoče vladi najhujše nasprotstvo, ker noče spremeniti obrtnega zakona na korist malih obrtnikov.

Na Nitovskem so se izvršile volitve v drugo zbornico za katoličane jako ugodno. Čeprav je bila doslej vlada vselej protikatoliška, so dosegli katoličani 14 glasov večine. Vlada bo torej za prihodnje štiri leta katoliška. Liberalci so pogoreli na vseh koncih in krajih. Proti njim so šli v boj celo protestanti in socijalni demokrati, kajti spoznali so, da so liberalci največja nesreča za človeštvo. Kmalu bodo Slovenci edini, ki trpe med seboj to smrdljivo zalego.

S Kitajskega je poklicala avstrijska vlada vojni ladiji »Zento« in »Elizabeto«, drugi dve ladiji »Asperna« in »Mar. Terezija« ostaneta s sto možmi za zdaj še v kitajskih vodah.

Francoski senat je vsprejel zloglasni načrt o verskih družbah in redovih. Razpustiti se bodo morale vse družbe, ki nimajo posebnega državnega dovoljenja ali ki si ga sedaj ne pridobe. Premoženje pripade državi; vendar mora povrniti vsa darila, ki so jih poklonili družbam znani dobrotniki. Članom razpuščenih družeb mora dajati država dosmrtno pokojnino.

Sokolski sestanek v Pragi prirede češki »Sokolci«. K slavnosti pride baje do 300 ruskih telovadcev in zastopstvo pariškega občinskega sveta. Prški župan Srb je pozval prebivalstvo, naj dostojno vsprejme zastopnike glavnega francoskega mesta, ki so prijatelji Slovanov.

Ruska carica je povila četrto hčerko Anastazijo. Car je bil menda zelo — žalosten, ker je pričakoval sina. Doslej je prestolonaslednik njegov brat Mihajlo, ki je pa zelo rahlega zdravja. V slučaju, da umre car, utegnejo nastati na Ruskem velike homatije radi prestolonasledstva.

Srbski kralj in kraljica sta naznanila v Petrograd, da bi prišla rada k carju na obisk. Car

ju je prijazno povabil. Morda se pojmeta opravičevati, ker sta ga že lani naprosila za botra, a še sedaj nista dobila ne sina ne hčere.

Angležem v južni Afriki je začel delati nove preglavice neugnani general Dewet. Z majhno četo je napadel angleškega generala Eliota, in Angleži so veselo poročali, da so zmagali s sledečim uspehom: ubitih imajo 20 mož in 3 častnike, 24 ranjenih; Buri 17 ubitih in 3 ranjence. — Dvajset milj od Middelburga so napadli Buri 200 mož broječo angleško četo; ubili so 30 mož in 2 častnika, ranili 4 častnike in 38 mož, nekaj malo jih je ušlo, vso druge so Buri ujeli. — Pri Steenskopspruitu so napadli Angleže, katerih je bilo 250; ušla sta le dva častnika in 50 mož, ubitih je bilo 16 mož in dva častnika, 40 jih je bilo ranjenih, vse druge so Buri ujeli, zraven so ugrabili tudi dva topova. — V kapski deželi se Buri tudi prav živahno gibljejo; več manjših in večjih oddelkov je razkropljenih naokoli, napadajo železniške vlake, vojaške tovorne vozove, pa tudi manjši oddelki angleških vojakov niso varni pred njimi. Angleži si res ne vedo pomagati; če se le ganejo kam, pa je vse narobe. Včasih zaslišijo, da se je na kakem kraju prikazal burski oddelk; posadka iz bližnjega mesta hiti nad Bure, a med tem so že drugi Buri napadli mesto, ki se brez vojakov ni moglo braniti, ter se je moralo udati Burom. Zato se nam ni čuditi, da bi Kitschener rad še 30.000 konjenikov. Prebivalstvo se ne upa Angležem nikoli izdati Burov in njihovih naklepov; burski generali so razglasili, da bodo kaznovali vsacega posestnika, ki bi Angležem kaj izdal, z globo 80 funtov, to je približno 1700 K. — Pri Krügerju je bila minole dni soproga burskega nadpoveljnika Botha, ki je prišla iz Južne Afrike. Povedala je, da se Buri ne mislijo udati prej, dokler ne dosežejo [popolne neodvisnosti. Zanimiva je novica, ki to je povedala gospa Botha o angleškem generalu Frenchu. Kakor znano, Buri navadno izpuste vsakega angleškega ujetnika s tem pogojem, da se ne sme nikoli več pokazati v boju. Ako ga ujamejo drugič, ga ustrelje, ker ni držal besede. Tako so tudi generala Frencha ujeli, a so ga izpustili s tem pogojem, da se umakne za vselej z bojišča. Ta mož je obljubil; a besedo je snedel in še nadalje vodil Angleže proti Burom. Tem se je pa posrečilo, da so ga ujeli; bil bi prav gotovo ustreljen, da niso Angleži ponudili 1000 burskih jetnikov za odkup. Buri so izpustili Frencha, dobili so pa tisoč bojnikov več.

Dopisi.

Ribniški novičar. (Konec) Mirno sem korakal po lepi rodovitni ravnini in dolini do b r e p o l j s k i. Notri gori do Vidma so ljudje v miru in edinosti, tam na Vidmu jim pa ne gre prav po rožah. Oči županu so že pred pustom stolec spodbili, pa se jih še drži, najbrže imajo smolo tam zadaj, kjer sede. Še večja smola je pa notri v kasi, zato se jih pa tako drži. Štirikrat že so se zbrali videmski starešine, da bi na kak način kaso odgreli; trikrat ni nič pomagalo, četrtrič so pa klepali in tolkli in srečno stolkli račun za lansko leto. Oče župan in častiti starašine, če vam račun dela toliko težav, bodite zadovoljni, da so vas občani oprostili teh težav. Glejte, kako vam je hudo; proračuna še tudi nimate.

Pol leta vas mori račun, drugega pol leta pa proračun, in če pojde to leto za letom, kaj bo z vami? Saj vas mora biti konec, ker nimate niti trenotek časa, da se oddahnete.

No, če bote imeli tudi s pritožbo zoper volitev tako smolo, kakor z računi, bote kmalu rešeni svojih večnih skrbi.

Kaj-ne človek se rad ohladi, če ga kaj peče, tako se hlade tudi ti možje na kaplanov in učiteljev račun in z zabavljanjem odločno katoliškim možem. No pa možje ne bojte se, ako vam pravijo, da ste odvisni od posojilnice; le verjemite mi, vaši liberalci so odvisni od vaše posojilnice; ko bi jih hotel

[Car Nikolaj II.

potipati, bi se pa videlo. V zahvalo za pomoč ki jo imajo od vas, pa kaj radi grdijo posojilno in zadrugo. Toda nič strahu, posojilnica je na trdnih nogah, ima 373 članov, prometa 369 226 41 kron, 273.957 39 kron hranilnih vlog, 246.669 30 kron skupnih posojil in razpolaga z domačim denarjem. Tudi z a d r u g a dobro vspeva, seveda v začetku ne more vsega, kar bi se želelo. Pa saj tudi deček, ko na svet pride, najprej krilce nosi, potem še le hlače dobi, ko nekoliko odraste. Pa vendar krepko raste kmalu bode na konji; zdaj ima že dve mle-karnici in več skladišč. Prometa je imela lansko leto 195.583 88 kron.

Še nekaj, Dobrepoljci! V cerkvi imate dosti novega in poprave se vedno vrše, le nekaj vam manjka. Orgljanje je utihnilo pri vas. Ali morete obstati brez petja in orgljanja? Kakor kristijan ne

more biti brez zvonjenja, tako ni mogoče dalj časa strpeti brez orgljanja pri službi božji. Če vam vaši liberalni „misijonarji“ ne preskrbe slovesne službe božje, vzdramite se vi katoliški gospodarji. Ako za sprejem presvetlega knezoškofa ne preskrbite orgljanja, morate postaviti „božji grob“ v cerkev.

Velike Lašče! po slovensko in nemško kliče konduktar in me opominja izstopiti. Truden sem bil, pa sem se nekoliko popeljal. V Lašče grede opazim na ondotnem pokopališču nov grob, kateri krije blago srce „P a d a r j e v e m a m e.“ Bila je dobra krščanska gospa, ki je morala ob času zadnjega volilnega boja zaradi svojega odločno katoliškega mišljenja preslišati prav nezasišne ostudne psovke. Od koga? Saj veste, v katerih listih se vzgajajo poulične barabe.

„Narodovcem“ priliva kropa kmetijsko društvo v Laščah, ki se je otvorilo sv. Primoža dan. Katoliški možje skupaj! liberalci hočejo ne samo vaš denar, ampak tudi vašo vest, vašo moštost; tako ne sme dalje iti. Nikar se ne bojte groženj; če ste kakemu liberalcu kaj dolžni, dobite denar v posojilnici v Dobropoljah, pa ste prosti. Ne verjemite jim, da bo društvo propadlo; ko bi oni to mislili, bi se ga pa ne bali tako prebiti.

V mnogo krajih so že odstavili pijavke; tako storite vi; pogum velja!

Na **R o b** bom pa kar s ceste gori pogledal. Zvonik krijejo. Tisti Tunjičan, ki ga menda že vsak zvonik na Kranjskem pozna, je postavil okostje, Betriani iz Ribnice mu bo pa naredil železno kožo. Tudi lepo ubrano mogočno zvonilo, ki se je pred par leti napravilo, mi ni treba iti od blizo poslušat, ker se tudi od daleč dobro sliši. Robarji lepo kažejo svojo vnemo za čast božjo, kljub temu, da niso preveč premožni. Veselje do denarja jih vleče v Ameriko, kar trumoma gredo. Pa saj ni čuda, da jih vleče tje, ker sta o Veliki noči dva toliko denarja prinesla od tam, da ga je oče od enega štel do deset tisoč, potem se je pa naveličal. Oče, čemn pa štejete, saj imate mernik; v starih časih so denar kar na mernike merili, če so ga imeli toliko, kakor pri vas.

V lužarski občini je vse v redu, saj pa čuje nad njo skrbno oko očeta Grudna, kakor čuvaj na Sijonu, gleda z višine po svojih varovancih.

V Jazbini pod sv. Gregorijem zvem, da je 13. maja pogorela žaga in mlin Janezu Lovšinu. Rešili so le kolesa s tem, da so spustili vodo nanje. Škode čez 1000 gld., gospodar ni bil zavarovan.

Besede Apnenčarjev so padle poleg pota, ne pojdejo v klasje. Kresni večer so presvetli knezoškof pri sv. Gregoriju prenočevali. Podoknico jim

je napravila mogočna godba lepo vbranih zvonov, razsvetljava pa neštevilni kresovi.

Iz Bosanske Dubice. Letošnje leto slabo kaže; tri mesece nismo imeli dežja, da se je skoro vse posušilo; travo je vso posmodilo, sirk še kaliti ni mogel, kar ga je po večkratnem sejanju vzkalilo, še tisti ni mogel rasti. Žito je ostalo majčkeno, da bo po nekaterih krajih dalo samo seme. Zdaj smo dobili potrebnega dežja, a je skoro prepozno. — Letošnjo zimo je šlo dosti Turkov iz Dubice v Azijo; pa bi jih šlo še več, ko bi jim vlada ne branila. — Drugič kaj več.

Iz Blok. Naša Marijina dekliška družba, ustanovljena v praznik Marijinega Oznanenja 1. 1., se pod vnetim vodstvom g. kapelana lepo razvija. Sedaj šteje že 187 Marijinih hčerā. Omislila si je tudi lepo zastavo, katero smo nesle prvič v slovesni procesiji na praznik presv. Reš. Telesa. Ljudstvo je kar strmelo, ker ni bilo dosedaj vajeno takih slovesnosti. Splošno mnenje je, da tudi mladeniči ne smejo zaostati; in res se že vpisujejo; upamo, da se jih oglasi lepo število — sebi v korist, Mariji v čast! — Marijina hči.

S Črnuč. Ne vem, če je že kdo pisal s Črnuč v „Domoljuba“ ali ne; pri nas smo miroljubni ljudje, spoštujemo vero svojih očetov in seme liberalizma med nami ne nahaja rodovitnih tal. Pa kakor med najlepšo pšenico poganja ljulika, tako se tudi pri nas prikazujejo liberalne smeti. Zato Črnučani, le pozorni bodite! Smeti v kraj! Neka taka smet se zlasti trudi, da bi lažnivo liberalno knjižico: „državnozborna žlindra“, spravila med ljudi. Zadnjič je ta zgaga poskušala v neki gostilni sejati to ljuliko; neki drugi podobni bratec je pridno pomagal; pa sta slabo naletela: g o s t j e s o d r u g z a d r u g i m o d š l i. Može, tako naredite povsod, koder liberalci javno po gostilnah prodajajo svoje smrdljivo in preležano blago. Mi ga ne maramo!

Iz Cerovlja. Tukaj v Cerovlju nam je bila župna cerkev Matere Božje Vnebovzete že skorej šest let zaprta, in to zaradi tega, ker je bila nevarnost, da se podere. Misliti je bilo treba na novo cerkev. Ali ker cerkev nima skoraj nič premoženja, patron pa, t. j. župljani so veči del sila siromašni in do grla zadolženi, odkod denar vzeti? O tem se je ugibalo in razpravljalo skoraj šest let. Končno prišlo je vendar občinsko glavarstvo kot zastopnik patrona pretečeno zimo do zaključka, da je treba izposoditi si 8—10 tisoč kron, in to na račun davkoplačevalcev župe Cerovlja.

Toda z omenjenim zneskom se bo komaj cerkev pozidalo, se jo pokrilo in veliki kameniti altar Matere Božje zopet na svoje mesto postavilo. Notranje župne cerkve bo ostalo večidel golo in prazno, ako

usmiljena srca in čistilci Matere Božje na pomoč ne priskočijo. Da je v resnici veliko siromaštvo v tej župi, znano je dobro gg. vinskim trgovcem, ki po vino v te kraje zahajajo.

Zato prosi ponižno podpisani, da bi blagovolile dobre duše in usmiljena srca s kakšnim prispevkom za rečeno siromašno cerkev priti na pomoč. Vsak najmanjši dar bo z hvaležnostjo sprejet. Pri vseh sv. mašah se bo spominjalo živih in mrtvih dobrotnikov! Na priprošnje prečiste Device Marije Vnebovzete naj predobri Bog obilo povrne vsem dobrotnikom in dobrotnicam tukaj in tam! Pošta je tukaj v Cerovlju (v Istri). Bla ž D e k l e v a, župnik.

Prejeti darovi:¹⁾ Do zdaj so darovali na privatno in ustmeno prošnjo župnika v Cerovlju po blag. g. Mihaelu Thalerju:

Leta 1897: Visokorodni g. Anton Globočnik iz Železnikov: eden zaboj žebļjev, g. L. Demšar iz g. M. Žigon iz Škofje Češnjice, eden bariglo žebļjev, Loke nekoliko železa prekovanega po ukazu g. M. Thalerja v klanfe in g. N. N. 10 kron.

Darovali so še dalje dne 8. junija 1901: Gospodična Iv. Demšar iz Ljubljane 30 K, g. M. Thaler iz Železnikov 20 K, g. I. Košmelj 10 K, gospa A. Demšar 10 K, vis. čast. g. župnik iz Dražgoš 6 K, g. Jos. Košmelj 4 K, g. Jos. Boncelj 4 K, g. Jos. Levičnik 4 K, g. Fran Dolenc 2 K, g. Jakob Dermota 2 K, g. Karl Luznar 2 K, g. France Demšar 1 K. Vkupno 95 K. Vsem darovalcem in darovalkam povrni dobri Bog tisočerkokrat.

Iz Tržiča. Dolga vrsta svatov v narodni noši se je pomikala v sredo 19. pr. m. pred 11. uro dopoldne v župnijsko cerkev. Tu se je vršila dvojna poroka. V zakon sta stopila Franc Kovčič, posestnik od sv. Ane in Alojzija Logar iz Tržiča. Ker je ženin že dalj časa zvest ud katol. izobraževalnega društva sv. Jožefa, so njemu kakor tudi nevesti priredili društveni pevci podoknici. Ob enem pa sta obhajala 50letnico poroke (zlato poroko) oče in mati ženinova. Ženinov oče, po domače „stari Blozgej“ je že dolgo vrsto let ključar šentanske cerkvice. — V lepih besedah je razjasnil v cerkvi veleč. g. svetnik Fr. Spendal pomen te izredne slovesnosti ter bodril sina ženina, naj streže svojim dobrim starišem. Marsikatero oko je bilo solzno, ko je videlo res ginljivi prizor, ko sta si stara dva podala po 53letnem skupnem bivanji pred oltarjem roki, koji je mašnik vnovič blagoslovil. Po tem obredu je vlč. g. svetnik opravil sv. mašo in zapel nazadnje zahvalno pesem „Te Deum“. S tem je bila končana redka slavnost. Obema paroma želimo mnogo let in obilo blagoslova božjega.

Imamo pa še tri pare v šentanski dolini, ki so že nad petdeset let poročeni.

Iz Moravč, dné 29. rožnika. Med slovesnim pritrkavanjem farnih zvonov se je vršil pri nas že tretji vsprejem novih udov mladeničev in deklet v Marijino družbo. Pred skupnim sv. obhajilom, katerega so se vdeležili tudi že prej sprejeti udje, sledil je kratek govor družbenega prednika, pri katerem jim je predočil Marijo kot njih gospo, varhinjo in mater. Povedal jim je, da ima Marija, kot njih gospa, vso oblast do njih. Zato oklenite se je trdno! Nato prejme nad 400 zvestih Marijinih otrok sv. obhajilo. Po dokončanem sv. obhajilu bila je še sveta maša, pri kateri se je razlegalo rajsko milo petje Marijinih hčerâ.

Zares Moravčani, lahko ste ponosni, ker imate tako krasno Marijino družbo; po njej smete upati, da se vam ohrani zaklad svete vere. Mi pa polni srčnega veselja kličemo:

Blagoslovi mati mila
Družbo svojo iz nebes!
Daj da vedno Te ljubila
In služila ti zares.

J. P.

Od sv. Petra in Pavla v Ptujl. † Antonija Simonič, cerkvena pevka in zvesta hčerka Marijine družbe. — Par vrtic pokojni v trajen spomin, v tolažbo žalujočim starišem, bratom in sestri in celi Marijini družbi. — Rajna Antonija Simonič je bila rojena 30. marca 1882 l. v vasi Bratje župnije svetega Petra in Pavla v Ptujl. S prehlajenjem si je nakopala dolgotrajno in nadležno bolezen sušico. Ravno ta bolezen je že marsikateri cvet spravila v prerani grob. Ravno tako tudi našo Toniko, ki je ves čas svoje dolgotrajne boleznì bila mirna in udana v božjo voljo in potrpežljivo prenašala vse trpljenje. Bila je večkrat prevedena s sv. zakramenti. Umrla je 22. aprila. Tako blažene smrti si lahko vsak kristjan želi. Nad Tonikoso se rešnično spolnile narodne besede: »Kakoršno življenje, taka smrt!« Celó svoje mlado življenje je bila izgledna in pobožna, pokorna hčerka svojih starišev in je tudi blaženo umrla. K zadnjemu počitku smo jo spremili v četrtek 25. aprila t. l. na dan sv. Marka popoldan. Sprevod je bil veličasten; nad dve sto belo oblečenih deklet z venci na glavi, z društvenim križem in krasno zastavo. Ob grobu so č. g. o. gvardijan in voditelj Marijine družbe vzeli z ganljivimi besedami slovo od rajne Tončke, tako da se je vse solzilo in tovarišice Marijine družbe so ji v slovo zapele pesem. Tako velikega in veličastnega sprevoda se ni bilo v tej župniji, kar obstoji Marijina družba. Morebiti se ni nobena družbenica tako veselila Marijine družbe in slovesnega sprejama, kakor ravno rajna Tončka. Posebno je bila radovedna, katera bo prva iz Marijine družbe

¹⁾ Imena darovalcev smo pripravljene drage volje priobčevati v našem listu.

umrla, da bo ta imela veličasten sprevod in da se tega sprevoda hoče udeležiti. Pa ravno Tončko je smrt pokosila prvo iz Marijine družbe, in ona je imela res velik pogreb. Upamo, da se že rajna veseli pri večnem Bogu in Mariji Devici, saj je bila goreča častilka Marijina.

Rajno Antonijo priporočamo v blag in trajen spomin, v pobožno molitev vsem znancem in prijateljem in celi Marijini družbi. Naj v miru počiva!

Od slovensko-nemške meje. Dragi „Domoljub!“ Vsakikrat željno pričakujem Tvojega zanimivega berila. V Jareninski čitalnici te dobim v roke, ter te prej ne izpustim, dokler te celega ne preberem. Cenjeni g. urednik „Domoljuba“, nikdar še menda niste dobili kakega dopisa iz naše župnije Jarenine. Dovolite torej, da vam poročam, kaka vesela misel me danes navdaja, ko se smem po vsi pravici pobahati, da smo tu ob meji skoro v vsaki fari navdušeni slovenski mladeniči pripravljene vsikdar braniti našo vero in mило slovensko domovino. Sicer v našo župnijo zahaja tudi tisti lažnivi ptujski kljukec, kateremu pravimo mi „giftna krota“, sam se pa po krivici „Štajerc“ imenuje. Ta blati vse, kar je krščanskega in narodnega. Sicer je slovenski pisan ali Slovencev se boji, kakor hudič križa. Tega mi slovenski mladeniči ne maramo. Prej ne bodemo mirovali, dokler ne bo lažnivi „Štajerc“ ležal na parah. Posebno sedaj mladeniči delamo, da bi v vsaki hiši bil naš mladi boritelj za vero in dom „N a š D o m“. Da, močni steber na meji za vero in narodnost mora postati „Naš Dom“, katerega tujci ne bodo podrli.

Mi mladeniči obetamo, da nikdar ne bomo postali nezvesti svoji veri in svojemu narodu, ampak ostali bodemo vse žive dni, kakor pravi pesmica:

„Mi slovenski smo mladenčiči,
Krepka rast je naša čast;
Bistroumnost naša slava,
Blago srce naša last!“

Priprost Jareninski mladenič.

Iz Vodice, dne 13. t. m. Dragi mi „Domoljub!“ Poročal Ti je nek Tvoj prijatelj o samostanski šoli Repenjaki, o njenih vseh; poročal Ti je o Marijini družbi in o vroči pobožnosti Vodiških faranov; on Ti je slikal Vodiško faro kot popolnoma mirno čredo Jezusovih ovčic, ki vse poslušajo glas svojega pastirja — a jaz Ti moram naznaniti, da temu ni popolnoma tako!

V svoji preveliki ljubezni do Vodičanov Ti je dopisnik pozabil naznaniti boje, ki jih imajo med seboj, pozabil Ti sporočiti vnebovpijoče krivice, ki se jim gode! Kakšne boje imajo med seboj Vodiščani? Eni so pristaši katoliške stranke, drugi pa očitni pristaši liberalne stranke. Liberalni stranki na čelu stoje mogočni oče župan

in dva učitelja in ti imajo nekaj ponižnih podrepanikov, ki se globoko vklanajo njihovim mislim in težnjam.

Pri županu in učiteljih iščejo nasvetov, kadar si le zmislijo župniku nasprotovati; in oče župan in učitelja sta drage volje vselej pripravljena pomagati! Kar je poštenih Vodičanov, ki dobro vedo, kaj je za faro storil župnik posebno od potresa sem, se s studom odvrtaajo od takih in po pravici! Kar je poštenih katoliških zavednih mož, vsi so naročniki „Domoljuba“, ki prihaja k nam v 116 izvodih; — učitelja pa sta prijatelja žlindrastega »Naroda« in »Rodoljuba«. Ta dva umazana lista imata tu blizu nekje v nekem učitelju vnetega agitatorja. Dotični vzgojitelj mladine je o priliki državnoborskih volitev se jako inteligentno izrazil vpricho mož volivcev: „Ali ste neumni, da s farji držite, ti bodo na dnu pekla goreli!“ To je res inteligentno! Navduševal je pred nekim časom za »Rodoljuba« ta vzorni vzgojitelj mladine: češ „prinesite mi goldinar in bodete dobili vsak teden cajtenge« — toda zavedni ljudje dobro vedoč kakšne, so mu hrbet obrnili! Še ena oseba je pri nas, ki se je nekikrat izustila, da kdor »Domoljub« bere, bo „ferdaman“ — no pa tudi to ni nič pomagalo! — Le prihajaj, dragi mi »Domoljub«, prihajaj k nam! Mi Te z radostnim srcem čakamo in beremo in le želimo, da nas obišeš, če Ti bo mogoče vsaki teden! Ko Tebe beremo, na vse boje pozabimo in se najbolj potolažimo! — Kakšne krivice se godijo v naši Vodiški občini? Vodiška občina je bila nekdanj podobna čebeljaku, v katerem so pridne čebelice mirno živele, dokler je v njej le še pravica in katoliška zavest vladala.

Ali zdaj jih je nekaj sršenov, ki prav liberalno in samooblastno v tem čebelnjaku gospodarijo! Evo nekaj dokazov: Lepa in obširna je Vodiška občina, ki ji stoji na čelu župan Matevž Sršen, bivajoč na Skaručini in razun dveh katoliško-narodnih mož le sami pristaši liberalne stranke. In glejte! V občinskem odboru dve tretjini občine nimata niti enega zastopnika! To je liberalno — pa tudi krivično! Ta krivica vpije do nebes! Ta krivica je tudi sramotilna za vse zavedne Vodičane! Pa to še ni vse! Čudite se bralci »Domoljubovi«: V krajnem šolskem svetu Vodiškem za okolišče Vodice nimajo Vodice same niti enega zastopnika! To je zopet liberalno — pa tudi krivično! Kako težko so čakali liberalni občinski odborniki trenutka, da so iz krajnega šolskega sveta izbacnili župnika in mu vzeli predsedništvo! In ko se jim je očitala ta krivica, je rekel eden izmed njih: »Volitev je prosta«. Pa ta volitev ni bila prosta! Bila je liberalna, krivična, pa tudi sramotilna za vas! — Imajo pa Vodice še v Repnjah

šolo — pa ostrmeti mora vsak, če povem, da tudi v Repenjskem krajnem šolskem svetu nimajo niti enega zastopnika niti iz Vodice, niti iz Repenj! Končam z vprašanjem: ali vihti župnik gajžlo nad Vodičani — ali jo vihti kdo drug? Vrli možje Vodiški ali ste zadovoljni s to sedanjo kruto nadvlado? Ali ste zadovoljni, da se vam vneboupijčca krivica godi? Ali se ne boste vzdramili? — Zvezda mile sreče naj Vam, dragi davkoplačevalci, možje Vodiški, zasije pri prihodnjih občinskih volitvah, ki naj bi izpadle Vam v čast, ne pa v sramoto!!!

Iz Kostanjevice. — „Rodoljubov“ dopisnik si gotovo ne domišlja, da je sam „odločno naprednega mišljenja“, kakor to naprednost pripisuje Globočniku. Da Globočnik ne ljubi napredka in nima tudi smisla za-nj, to je pokazal že pri zadnjih državnoborskih volitvah, ko je agitiral in kmete lovil s tako nazadnjaškimi sredstvi, namreč z vinom in s praznimi obljubami, katerih on ne more nikdar izpolniti.

Zakaj on ne pokaže te ljubezni do kmeta v dejanju, ali ako tega noče, naj bi bil prišel s prepričevalnimi besedami med nas! Zakaj je drugod se predstavljal volilcem, doma pa ne? Morda zato, ker ga — poznamo!?

Ko bi bil pa „Rodoljubov“ dopisnik kaj naprednega mišljenja, zakaj molči zdaj, ko smo mu navedli dokaz, da se je Globočnikova volitev vršila s pomočjo vina. Ko bi imel le količkaj smisla za napredek, veselil bi se, da je prišel do resnice; a resnico tlačiti pod klop, dragi dopisnik, to ni napredno, ampak nazadnjaško. Razumete, dopisnik?

„Rodoljubov“ dopisnik hoče pisati nekaj o časti, ki je doletela Globočnika, ker je molil kvaterni pondeljek javno angeljevo česčenje. Ko bi bil dopisnik tako mislil kakor je pisal, gotovo bi ga sam od zdaj zanaprej molil in si štel v čast. A on ne moli! In kaj sledi iz tega? Liberalno hinavsko hoče utajiti, a v eni sapi neposredno pripozna, da je molil. To je znak liberalnih petolizcev, na katerih ima Globočnik pač slabo podporo, ker le tako dolgo z njim drže, dokler nese ali vsaj — teče.

O postnem plesu se ne bomo nič prepirali, ali je bil ali ni bil. Da je bil, pripozna dopisnik sam. Kdo mu je pa povedal, da je bil ravno Lenart Žagar aranžer plesa? Mi smo samo rekli: neki Žagar. Kaj, ko bi bil dopisnik tudi srkal ta dan Globočnikovo kapljico? Ali krama ne nese toliko, da bi si jo sam kupil? Ali je to tudi napredno?

To so dokazi, da „Rodoljubov“ dopisnik ni naprednega mišljenja. Kaj še le odločno naprednega! Da pa vsaj malo opere svojo zamorsko kožo pred svetom, naj nam izvoli prijaviti ime dotičnega, ki je plačal za en glas 5 gold., da bi volil g. Elberta!

Dokler nam tega ne pove, naj vedo vsi bralci „Rodoljubovi“, da berejo lažniva poročila od nazadnjaškega dopisnika iz Kostanjevice! Resnice se noben pošten človek ne boji, zato na dan z njo!

O občinskih volitvah, gospod urednik, danes samo toliko pišemo da so bile prav po liberalnem kopitu prirejene. Globočnik, ki se nam je pred par meseci usilil za župana, je pri izbiranju odbornikov samo to popraševal: „ali drži z menoj?“ In posrečilo se mu je, spraviti v odbor same zanesljive kmalce liberalnega župana. Zdaj ste videli, kmetje, kakšen prijatelj Vam je Globočnik! Koliko kmetov sposobnih, starih odbornikov je izbacnil, ker ne drže z njim. To ni in ne more biti naš prijatelj!

Ta komedija se je pa tudi zelo studila nam vsem. Marsikateri, ki je prišel volit, a je videl da gre prav po liberalnem načelu, namreč voliti one, katere liberalna gospoda hoče, ali pa slišati zaničevanja, šel je nevoljen domov in ni volil. Spoznal je pa liberalne prijatelje kmeta in nebo šel tudi za vino takega „prijatelja“ volit. Še bi imeli poročati, a bomo takrat, kadar bo Globočnik prvo cesto zidal, kakor jo je obljubil. Takrat pa z veseljem in morda še prej!

Iz kamniške okolice. Shod Marijinih mladeniških družb iz Kamniške dekanije na Brezjah in Bledu dne 16. in 17. junija se je prav lepo in spodbudno obnesel. Krog 180 mladeničev iz Kamnika, Komende, Mekinj, Nevelj, Vodice in Zg. Tuhinja s svojimi voditelji se ga je udeležilo. V nedeljo zvečer jim je pridigal preč. gosp. superijor o. Jožef. Zjutraj v ponedeljek so imeli skupno sv. obhajilo. Ob 6 je bil vhod na Bled, kjer je bila na otoku peta sv. maša; k vstrajnosti je spodbujal mladeniče g. Jos. Benkovič; iz njegovega govora je navzoče sosebno presunila vest, da mladenič iz Komende, ki je bil še pred par dnevi zdrav in je tudi nameraval na Brezje in Bled romati, leži na parah. Na potu in v cerkvi je lepo in nevtrudno prepeval moški zbor mladeniške Mekinjske družbe, kateremu so bili vsi hvaležni. Ko so bili fantje pogoščeni s sirom in kupico pive — kar je preskrbel v veliki prijaznosti č. g. župnik Oblak — so oddrdrali na svojih vozovih proti domu. Prav židane volje so bili mladeniči, kljub temu, da so jih na več krajih zbadali razni zbadljivci, ki iz liberalnih listov zajemajo srd in mržnjo do vsacega pojavnega krščanskega življenja; povemo jim na ves glas: Mi mladeniči, ki smo ponosni na priimek Marijinih sinov in naš znak: Marijino svetinjo, preziramo vaše puble zabavljičice; čem bolj nas zaničujete, tem tesneje se oklepamo drug drugega kot zbrana vojska pod praporom svoje nebeške Gospe! Mladičji, kviško, zbirajte se pod zastavo Marijinino, da se mladeniške Marijine družbe med našim narodom širijo, krepé v

blagor Vam in slovenskemu ljudstvu, naj pekel tudi ves žolč na Vas izliva.

Slovenski novičar.

Imenovanje. Dvornim kapelanom in knezo-škofijskim tajnikom je imenovan č. gospod dr. Anton Jerovšek v Mariboru.

Izlet „kršč. soc. zveze“ na Šmarno goro bo v nedeljo, dné 7. julija (ne 6., kakor smo poročali zadnjič). Odhod iz Ljubljane z jutranjim gorenjskim vlakom ob 7. uri do Vižmarij. Tisti, ki pridejo do Vižmarij peš, naj one člane, ki se pripeljejo z vlakom, počakajo, da pojdemo z zastavo „Slov. kršč. soc. zveze“ skupno na Šmarno goro! Izleta se udeleže tudi vrli pevci „katol. rokodelskega društva“ iz Ljubljane, pevci in tamburaši „kat. rokod. društva z Vrhnike“, pa tudi iz Škofje Loke, Tržiča, Šent Vida, Vevč, Medvod kakor tudi iz drugih bližnjih krajev in se nadejamo, da se nam pridruži mnogo somišljenikov. Vspored je naslednji: V nedeljo 7. julija ob 10. uri dopoldne bode na Šmarni Gori sv. maša, katero bode daroval g. dr. K r e k, ki bode imel tudi cerkveni govor in pete litanije. Po cerkvenem opravilu bode shod „Slov. katol. delavskega društva“ in prosta zabava, ob eni uri popoldne pa na planinici ljudska veselica. Za mlade in stare bode pripravljeno obilo zabave. Tudi otroci bodo imeli svoje zabavišče, zato vzemite na izlet seboj tudi svoje otroke. Krščanski socialci in socialke pripravite se, da v nedeljo dne 7. julija v kar najmnogobrojnejšem številu romate na Šmarno Goro!

Vri mož umrl. Iz Roba na Dolenjskem nam prihaja pretresljiva vest, da so ondi pokopali vnetega borilca za krščanska načela, posestnika Alojzija Vdoviča. Umrl je v najlepši moški dobi. S svojo značajnostjo in neumorno delavnostjo je preprečil vse naskoke liberalcev na Turjak in Rob. Zaupanje sovaščanov ga je dvignilo do časti župana turjaške občine. Njegova delavnost kot odbornik katol. polit. društva za ribniški okraj bodi vzgled drugim. Bog mu daj plačilo v nebesih!

Realka v Idriji. Naučno ministerstvo je dovolilo, da ustanovi idrijska občina na svoje stroške spodnjo realko, odobrilo učni načrt za ta zavod ter pooblastilo dež. šolski svet, da otvori prvi razred pričénši s prihodnjim šolskim letom, ako bodo pravočasno izpolnjeni vsi pogoji.

K dopisu „iz Kovorja“ v št. 11 drage volje dostavljamo, da dotičnega dopisa noben Kovorjan ni pisal.

Iz Semliča se nam piše: Minuli teden je zapustil velečast. g. Andrej Lavrič, tukajšnji kapelan, svoje

mesto ter se preselil v Hrenovice. V kratkem času svojega triletnega tukajšnjega službovanja si je pridobil vse zaupanje tukajšnjih faranov. Za slovo mu želimo, da tudi v sedanji novi službi z isto vztrajnostjo deluje še mnogo let v prid cerkvi in narodu.

S Studenca pri Krškem: Kakor smo svojedobno že poročali v „Domoljubu“, se je pri nas o priliki misijona ustanovila Marijina družba za mladeniče in dekleta. Z veseljem sporočamo, da obe družbi lepo napredujeta. Omislili smo si tudi za obe družbi skupaj krasno zastavo; blago je iz svilenega damasta s krasnimi zlatimi franžami. Domači gospod župnik so jo na sv. R. T. dan po primernem nagovoru blagoslovili in takrat se je tudi prvokrat rabila. Bog daj, da bi se pod Marijino zastavo zbiralo vedno več in več mladeničev in deklet!

Uradna poročila o letošnji letini, kakor ista kaže k sredi meseca junija, so taka-le: Trta je povsodi v najlepšem cvetju, oid. um in peronospora ne nastopata tako nevarno, ker se ju odganja s pogostim škropljenjem z modro galico in se pridno žveplja. Sadje. Velika vročina in suša v zadnjem času je povzročila, da je v mnogih krajih odpadel zarod. Le v Dalmaciji, na Primorskem, v Bukovini in v nekaterih krajih Galicije je pričakovati mnogo sadja. Jabolka bodo na splošno letos le srednje obrodila, bolje kažejo hruške. Črešnje so se v Primorju in v južnem Tirolu dobro obnesle, drugod srednje. Češplje in slive kažejo srednje dobro. Breskve in marelice obetajo na Primorskem obilo. Oljka kaže v Dalmaciji in v Primorski prav dobro. Krompir obeta povsodi jako dobro. Seno je lepo le v planinskih deželah, na Primorskem in v Bukovini pa le deloma ugodno.

Umrl je v Marezigah pri Kopru župnik č. gospod Aleksij Gašperčič, rojen na Bukovici, župnije Selca pri Škofji Loki. Sobratom in znancem se priporoča v molitev in spomin!

V Kamniku je umrl g. Ivan Murnik, posestnik, predsednik krajnega šolskega sveta in ravnatelj mestne hranilnice kamniške. Svoje premoženje je že pred leti izročil zagrebškimi usmiljenkam za vodstvo otroškega vrtca, strežbo bolnikom in da oskrbujejo bolnišnico. N. v m. p!

Vipavska železnica. Te dni so začeli kopati predor med Rojici pri Dornbergu in Batujami. Dolg bode ta predor 150 metrov. Na progi sami pa se vršijo dela že na šestih različnih mestih. Nadejati se je, da bode črta dodelana še pred določenim časom.

Bohinjska železnica. Goriški italijanski list piše, da se bodo že v mesecu juliju oddala dela za zidanje onega dela bohinjske železnice med Podbrdom in Trstom ter da se je nadejati, da bode med

Trstom in Sv. Lucijo že do konca leta 1903 tekla železnica.

Osebna vest. Č. g. Gregor Malovrh, župnik v St. Vidu nad Ljubljano, je imenovan duhovnim svetnikom. Čestitamo!

Iz Strug, dne 27. junija. Dasiravno bivamo v Suhi krajini in včasih pogrešamo tudi vode, imamo jo ob nalivih toliko, da nam poplavi polja in ceste. Vsaj je znano cenjenim bravcem »Domoljubovim«, da je »ribniški novičar« pripovedoval o nas, da ne ve, bi si le najel voz ali čoln, kedar je namenjen v Struge. Zadnji naliv je zahteval žrtev človeško življenje. Ob vsakem nalivu poplavi voda okrajno cesto pri Četežu in že desetletja prosimo za njeno preložitve. Lansko leto sta bila na okrajni cesti valed poplavljenja v smrtni nevarnosti dva moža, letošnje leto pa je zahtevala žrtev. Dne 21. junija je utonil na cesti pri Četežu vžitkar Jakob Konté iz Rakitij, Sinjske župnije. Dasi je tedaj voda že precej upala, vendar se ni mogel rešiti, ker je bil že 82 leten starček. Ravno istega dne se je zopet razpravljalo o tej cesti v deželni zbornici. Prošnja se je odstopila deželnemu odboru. Zato se obračamo stružki občani do slav. deželnega odbora, da naj zadevo pospeši in stopi v tem oziru z slavnim cestnim odborom ribniškim nemudoma v dogovor. Cestni odbor pa naj nikar ne zavira, ker mu je živa potreba prav dobro znana. Gradila se je cesta Hrib-Sodražica, ki je veljala nad 100.000 kron in za katero bomo morali mi 30 let po 8% prispevati. Nikoli je ne bomo rabili. Imamo pa potem pravico zahtevati od cestnega odbora, da z vso vnemo podpira našo zadevo. Preložitve ceste od Četeža do Lipe bo veljala po Fabrovem načrtu od l. 1893. okoli 15.000 kron. Pa ko bi tudi trikrat toliko veljala, bi se morala takoj graditi. Davkoplačevalci imamo gotovo pravico zahtevati od pristojnih oblasti, da so okrajne ceste tako zgrajene, da nam ne bo treba svojega življenja v nevarnost postavljati.

Zlato poroko sta v družbi svojih otrok in vnukov obhajala 3. junija Matija Novak in Marijana, rojena Samotorčan na Vrhu pri svetih Treh Kraljih. Starčka se veselita še trdnega zdravja. Za faro je bilo nekaj novega, zato se je tudi drugo ljudstvo z zanimanjem vdeležilo slovesnosti. Blagima starčkoma želimo še mnoga leta!

Zopet dva nova velika požara. Dne 15. m. m. okoli 12. ure predpoldne pojavil se je na dosedaj neznan način v Jurkovem selu (Skoki) v občini Sošice v Žumberku ogenj. Ker je bilo ravno v tem hipu silno vetrovito, stala je v enem času cela vas v ognju. Pogorela je cela vas od 15 hišnih številk z vsemi gospodarskimi poslopji. Rešili si ljudje niso nič, ker so bili vsi

po polju na delu, a predno so prišli, našli so že vse v ognju. Škoda se računa na 50.000 K, a zavarovano ni bilo nič. Revščina je sila velika, ker v celej vasi ni ostalo hiše ne hleva, samo zidovje in pepel. Jedno težko bolnico iznesli so iz ognja, no umrla jim je na rokah. — Iz Cerkelj pri Krškem pa se nam poroča, da je dne 26. junija nastal v Velkem Mraševem velik požar, ki je 24 posestnikom uničil malone vse. Pogorela so pohištva, živež, obleka. Škoda cenjena je na 100.000 kron. Zažgal je petleten otrok. Pogorela bi bila vsa vas, ako bi ne bila vrla požarna bramba iz sv. Križa pri Kostanjevici ogenj preprečila. Pomagale so tudi požarne brambe iz Leskovca in Št. Jerneja. Beda velika. Pomoč je nujno potrebna! Ogenj je bil strahovit, rešiti se ni dalo skoro nič, dasi so 4 brizgalne neumorno gasile

Pred ljubljanskimi porotniki je bil posestnik Franc Soršak, obtožen, da je provzročil požar v Gorenji vasi, oproščen z 10 proti 2 glasovoma. Obsojen je bil samo radi tega, ker je v zaporu po krivem obdolžil nekega družega, da je kriv požara. Radi tega bode sedel pet mesecev in bo imel vsakih 14 dni post.

Iz Trliča se poroča: Redka slovesnost se je vršila 19. m. m. v naši župni cerkvi. Obhajala se je dvojna poroka. V zakon sta stopila Franc Kovčič in Alojzija Logar. Ženinovi stariši pa so obhajali ta dan zlato poroko. Oba, oče in mati, ki sta poročena že 53 let, sta pri najboljšem zdravju. — Obema paroma želimo obilo blagoslova božjega.

Iz Sorice. Strela je 13. m. m. na Torki vžgala in uničila vsa poslopja dvema gospodarjema. Zgorelo je vse do tal, enemu gospodarju vsa živina: 4 govedi in 2 prašiča, drugemu 3 govedi in 6 prašičev, obleka vsa. Ena gospodinja se je opekla tako, da se bojimo, da bi za opeklino ne umrla. Zavarovana sta bila le za nizke svote. Torka leži visoko, blizu 1200 metrov, dohod težaven; nesreča je še bolj občutna, ker se mora večinoma vse le na hrbtu prinesti. — Podpisani prosi usmiljena srca za kak dar ubogim pogorelcem.

A. Jamnik, župnik.

Nesreča v Pletrijah. Pri popraviljanju samostana v Pletrijah so italijanski delavci podirali nek zid. Zidar Jožef Sarapan je utaknil kol v neko odprtino, da bi tako s težo svojega telesa podrl razrahljani zid, ki se je podrl, a na nasprotni strani pal na kol s tako silo, da je Sarapan štiri metre visoko odletel v zrak in obležal 11 metrov proč mrtev z razbito črepinjo.

Slovenci v Ameriki. Iz Amerike prihaja vesela vest, da si Slovenci v Jolietu hočejo zgraditi svoj »Slovenski dom«. V ta namen so kupili stavbišče za 3000 dolarjev. Istotam so ustanovili slovenski kolesarski klub »Ilirija«. Prvo svojo dirko priredi

povodom praznovanja desetletnice ondotne slovenske katoliške fare.

Krščanska vzgoja.

(Konec.)

3. Po nepotrebem se imenujejo božja in sveta imena, ako se ne izgovarjajo s pobožno mislijo, marveč v kakem strahu, osupnjenju, začudenju, ali kar iz navade med govorjenjem. Zlasti za norčijo in šalo naj se ne rabijo sveta imena, tudi ne reki iz sv. pisma, iz molitev i svetih pesmij i. t. d. Mimogredé naj omenim, da se najsvetejše ime, kakor je pišejo nekateri novejši pisatelji „Krist“ ne sliši in bere tako častiljivo, kakor v poprejšnji polni obliki „Kristus“; saj s tem tudi ni nič pomagano, ker ni doslednosti, dokler še pišejo „Jezus“ v popolni obliki.

Slavna katoliška pisateljica G. Tulertova pripoveduje iz svojih otroških let to-le posebnost: „Ko sem bila stara tri leta, sem bila nekoč pri svoji materi v sobani. Klečala sem na tleh pred stolčkom na katerem je ležalo sv. pismo. Ravnokar sem se bila naučila črke zlagati in pričela sem glasno skladati velike črke v besedo: G, O, D. (Bog). Veselo zakličem materi tako sestavljeno besedo. — „Otrok moj, ta beseda se ne sme nikdar tako izgovoriti; zeló je sveta!“ Nisem razumela, kaj so s tem mislili moja mati, toda resnoba njihovega obraza in njihovega govorjenja je naredila tolik vtis na mene, triletnega otroka, da sem dobila veliko spoštovanje do tega „kar je sveto“, in da se še danes čez 50 let živo spominjam onega prizora.

Da se ostudna kletev odpravi od naše mladine, je prvi pogoj ta, da odrasli dajejo lep zgled in se sami varujejo sleherne kleteve, pa ne samo ob času stiske in občutne šibe božje, kakor je bilo slišati, da je zagrebško županstvo ob času potresa dalo ukaz, da nihče ne sme preklinjati in jeze božje izživati, marveč, vsak čas in povsod iz ljubezni in vestne spoštljivosti do Boga in svetih rečij.

O slavnem generalu Washingtonu se pripoveduje to-le: Ko je nekega dne obedoval z mnogimi častniki, je eden izmed njih grdo zaklel. General se razsrdi, izpusti nož in vilice, obrne se proti preklinjevalcu in mu resnobno reče: „Mislim sem, da sem med poštenimi ljudmi!“ Od tega časa pravijo, da je v Ameriki nečastno, če kdo kolne. Bog hotel, da bi tudi pri nas vsi Slovenci spoznali, kako nečastno, ostudno in grešno je preklinjevanje.

Odpravili boste pa res grdo kletev iz svoje hiše, ako ste v tej reči popolnoma odločni in neizprosni ter velja vsej družini stalno pravilo: „V naši družini ne kolnemo; pri nas ne sme kleti nobeden!“

Pa tudi i v tej reči. Bodi odločnost, da preganjate sleherno kletev; zakaj če začnete delati razloček ter odpravljate samo velike kleteve, male pa prosto dovoljujete, se bodo kaj kmalu k malim prithotapile še večje kleteve. Torej obveljaj pravilo: „V naši hiši sploh nobene kletev!“

Nek gospod piše iz svojih mladih let to-le: „O počitnicah so naša dobra mati nas otroke večkrat s seboj jemali na sprehod v bližnji gozd. Nekega lepega jesenskega dne pridemo do robidovega grma, ki je bil poln svetlih črnih robidnic. Urno se spravim nadenj. Š tako gorečnostjo sem obiral, da nisem opazil, da grm stoji nad neko votlino, in pri tej priči se zavalim v grmovje. V naglici mi uide neka kletvica ob tej neprevideni nesreči. Kakšna nespametna mati bi bila v enakem slučaju otroka morebiti milovala in tolažila. Vse drugače pa so storili moja mati. Niso se zmenili za moj opraskani obraz, marveč rekli so z vsó resnobo: „Kaj sem zdaj-le slišala?“ — Svoj živi dan nočem nič več slišati kaj takega!“ Domov grede niso spregovorili nobene besedice z menoj. Ozdravljen sem bil. Že so mi začeli sivi lasje rasti, a klel od tedaj nisem nikdar več.“

Zakaj pa pri vas še kolnete?

Zato ker nimate resne volje, da bi kletev za vselej zapodili čez prag!

Narodno gospodarstvo.

Vrtni koledar.

Julij.

Drevje. Preveza na živo oko cepljenega drevja se rahljeje priravna. Proti koncu meseca cepi na speče oko (ki bo prihodnjo pomlad pognalo). Cepljena očesa, ki se niso prijela, je treba z ostrim nožem izrezati in obrezine zamazati. Listne in krvave uši masti.

Trta se cepi na zeleno. Mandaj, privezuj, plevi, tretjič okoplji, škropi z modro galico in drugič žvepljaj. Pri kasnih trtah se snaži še le julija, vselej namreč šele, ko do zadnje jagode odcvete. Kadar jagode dosežejo polovično debelost — navadno koncem julija — okrajšaj vse sadonosne mladike tako, da ostane nad najvišjim grozdom štiri do pet peres. Mladike, ki jih boš drugo leto ohranil, pusti neprikrajšane, da bodo močnejše. Kjer trta trpi od črva, obiraj črno-pikaste jagode in jih uničuj.

Na v r t u je glavno opravilo: okopovanje, redčenje, smukanje in zalivanje; zalivaj zlasti kumari. Ob koncu meseca sejaj repo in špinačo za jesen. Radič na senčnatem kraju vspeva. Čebule vseh vrst — ko rumenevajo — vzemi iz zemlje.

Cvetlice. Kakor v juniju. Nova setev cinerarij, primul, resede ter kalceolarije. Napravi zatiče na cvetnih grmičih. Obreži žive meje zlasti iz belega trna, ter iglasto grmovje za drugo razcvitanje vrtnice; okuliraj jih.

Na polju se pričenja žetev. Zgodnji krompir je dozorel. Seno domov. Pesa se okopava. Seje se ajda, repa, jesenska krma.

Drobtinice.

Veseli dogodek v Italiji. Italijanska kraljica Helena je v svojem 29. letu dobila prvorojenko, ki je dobila pri krstu imeni Jolanda Margareta. Novorojena princezinja tehta 3·7 kg, ima višnjeve oči in menda belorumene lase. Po vsej Italiji, posebno pa v Rimu, je prebivalstvo zbog tega dogodka veselo navdušeno, posebno še radi tega, ker je princezinja prvi novorojenec savojske hiše, ki je rojen v Rimu. Javna in tudi zasebna poslopja so v bila zastavah, na Kaptolu je zvonilo, posadke na utrdbah so pa oddale 20 strelav. Dojka nove laške princezinje se imenuje Magdalena Cinti ter dobiva 140 lir mesečne plače. Kadar bode princezinja dobila prvi zob, izplačalo se bode dojki 5000 lir, istotoliko dobi dojka, ko napravi dete prvi korak, in zopet 5000 lir, ko spregovori prvo besedo. Na dan izstopa iz službe dobi dojka 18.000 lir, torej bode imela dojka poleg mesečne plače in poleg kraljevske hrane 33.000 lir gotovine, ko bo zapustila dvor. Ko je monsig. Angeli naznanil sv. očetu porod nove laške princezinje, povzdignil je sv. oče roki in dejal: „O da bi princezinja pripomogla k temu, da se Italija pomiri s cerkvijo!“

Kdo največ pokadi. Po statističnih podatkih, ki se pa niso ozirali na Turke, v Evropi skadi Španec povprečno 1 funt tobaka, Lah 1·28, Anglež 1 38, Rus 1·82, Danec 2·42, Skandinavec 2·29, Nемеc 2 40, Avstrijec skadi 2 funta 73 na osebo.

Med. univ.

Dr. Karl Zakrajšek

ordinira s 1. julijem t. l. začenši

v Škofji Loki 375 3-1

na glavnem trgu v hiši gospoda nadučitelja
Fr. Pape od 9.—12. ure dopoldne.

Isvršuje tudi zobozdravniške
operacije

Skrivalnica *)

Primate tihotapca!

*) Skrivalnica je podoba, na kateri je kaka oseba ali druga stvar tako naslikana, da je opazovalec na prvi pogled ne zapazi. Včasih jo šele po dolgem prizadevanju najdeš; obračati moraš sliko na vse strani itd., da ti naposled pade v oko. Na pridujoči sliki vidiš dva orožnika, ki iščeta tihotapca. Kje tiči tihotapec? — V razvedrilo bravcem hočemo večkrat priobčiti kako tako sliko — skrivalnico.

Loterijske srečke.

Dunaj,	22. junija	59	80	79	6	85
Gradec,	22. junija	90	15	53	67	41
Linc,	28. junija	27	84	17	77	65
Trst,	28. junija	40	28	30	36	15

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dne
18. julija 1901 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani.

od dne 22. junija do dne 28. junija.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	28	Pšenična m. 100 kg.	27	60
» » II. » »	1	—	Koruzna » » »	16	60
» » III. » »	96	—	Ajdova » » »	29	63
Telečje meso »	1	20	Fifol, liter . . .	—	24
Prašičje » sveže »	1	50	Grah, »	—	36
» » prek. »	1	70	Leča, »	—	20
Kostrunovo meso »	—	80	Kaša, »	—	20
Maslo » » »	2	40	Ričet, »	—	—
Surovo maslo » »	2	—	Pšenica . . . 100 kg	16	60
Mast prašičja »	1	40	Rž	14	80
Slanina sveža »	1	28	Ječmen	14	—
» » prekajena »	1	60	Oves	15	60
Salo	1	30	Ajda	13	—
Jajce, jedno . . .	—	5	Proso, belo, »	16	80
Mleko, liter . . .	—	20	» navadno »	14	—
Smetana liter . .	—	80	Koruzna » » »	12	80
Med kg	1	20	Krompir	4	40
Krompir	—	5	Drva, trda, seženj	7	50
Piščanec	1	20	» mehka, »	5	50
Golob	—	40	Sen. 100 kg	4	40
Raca	—	—	Slama, »	4	20
Gos	—	—	Stelja, »	—	—